

JADRANKO JUG, NEKRETNINE U POSEBNOM PRAVNOM STATUSU S POSEBNIM OSVRTOM NA POMORSKO DOBRO, LEXPERA, ZAGREB, 2025.

Knjiga „Nekretnine u posebnom pravnom statusu s posebnim osvrtom na pomorsko dobro“ Lexpera, Zagreb, 2025., 219 str., ISBN: 978-953-49869-7-4, predstavlja znanstveno-stručno djelo iz područja prava, s posebnim fokusom na pravne režime koji se primjenjuju na određene vrste nekretnina u hrvatskom pravnom sustavu. Riječ je o prvom izdanju, objavljenom 2025. godine na hrvatskom jeziku. Činjenica da je autor knjige, dr. sc. Jadranko Jug, sudac Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske s višegodišnjim iskustvom u građanskom i stvarnom pravu, daje posebnu težinu temama koje obrađuje.

Knjiga je strukturirana u devet tematskih cjelina koje čitatelju omogućuju sustavan uvid u pravno uređenje nekretnina koje podliježu posebnom pravnom režimu, s osobitim naglaskom na institut pomorskog dobra. Upravo taj institut, kako autor precizno ističe, već desetljećima zauzima mjesto jednog od najsloženijih i najosjetljivijih segmenata hrvatskog stvarnog prava. Autor u knjizi povezuje teorijske osnove, zakonodavni okvir i relevantnu sudsku praksu, čime tekst dobiva na praktičnoj vrijednosti, i za pravnu znanost i za svakodnevnu pravnu praksu.

Posebno se ističe činjenica da autor jasno pokazuje kako pitanje pomorskog dobra nije samo pravno, već i ekonomsko, društveno i ekološko, jer uključuje ravnotežu između javnog interesa i gospodarskog korištenja prirodnih resursa. Ovaj interdisciplinarni

pristup nije slučajna, budući da je dr. sc. Jadranko Jug dugi niz godina aktivno sudjelovao na stručnim konferencijama i u radnim skupinama koje su se bavile pitanjima imovinskog prava, zaštite okoliša i gospodarenja prostorom. Njegovo stručno znanje oblikovano je kroz niz odgovornih dužnosti koje je obnašao u okviru Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, gdje je, među ostalim, bio voditelj Građanskopravnog odjela te zamjenik Glavnog državnog odvjetnika. Uz to, njegovo uključivanje u akademsku zajednicu kroz djelovanje u svojstvu naslovnog docenta na Pravnom fakultetu u Rijeci dodatno doprinosi širini i dubini pristupa temama koje obrađuje u ovoj knjizi.

U prvom je dijelu knjige iznesen pregled općih značajki nekretnina u posebnom pravnom statusu, s naglaskom na njihova ograničenja u pravnom prometu i specifične režime koji proizlaze iz njihova posebnog društvenog značaja, a ujedno se razgraničavaju javna dobra, opća dobra i dobra od interesa za Republiku Hrvatsku. Autor se oslanja na bogatu teorijsku podlogu, ali i na dugogodišnje iskustvo rada u pravosuđu, uključujući i razdoblje kada je, kao sudac Općinskog suda u Zagrebu, a potom i predsjednik Građanskog odjela i zamjenik predsjednika Općinskog suda u Velikoj Gorici, neposredno odlučivao u stvarnopravnim predmetima.

Javna dobra predstavljaju posebnu kategoriju koja se temelji na načelu da određena dobra pripadaju svima. Njihovo je osnovno obilježje da se

radi o stvarima koje su u vlasništvu Republike Hrvatske ili drugih osoba javnog prava i čine njihovu imovinu. Pravna teorija razlikuje javna dobra u općoj uporabi (parkovi, trgovi i ceste) te javna dobra u javnoj uporabi. Javna dobra u općoj uporabi stječu taj pravni status isključivo na temelju zakona, dok su javna dobra u javnoj uporabi stvari u javnom vlasništvu koje su namijenjene uporabi javnopravnih subjekata. Javna dobra najčešće su upisana u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, a njihovo je korištenje moguće samo putem koncesija, zakupa ili posebnih dopuštenja. Opća dobra čine stvari koje su dijelovi prirode, a u pravilu su sposobne biti u vlasništvu neke fizičke ili pravne osobe, no postoje i stvari koje, zbog svojih svojstava i osobina, ne mogu biti u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba te one koje su taj status stekle na temelju zakona. Dobra od interesa za Republiku Hrvatsku su dobra koja, na temelju Ustava Republike Hrvatske i zakona, uživaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske – more, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet te stvari od osobitoga kulturnog, povijesnog, gospodarskog i ekološkog značaja.

Drugi je dio knjige usmjeren na kulturna i druga javna dobra. Kulturna dobra čine pokretne i nepokretne stvari od umjetničkog, povijesnog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značenja te predstavljaju dobra od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu posebnu zaštitu. Kulturna dobra predstavljaju posebnu kategoriju koja može biti u privatnom vlasništvu,

ali podliježe strogim ograničenjima. Vlasnici kulturnih dobara odgovorni su za njihovu zaštitu i očuvanje.

Središnji i najopsežniji dio knjige posvećen je institutu pomorskog dobra. Pomorsko dobro predstavlja vrstu općeg dobra koje čine unutarnje morske vode i teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje te dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj uporabi ili je proglašen takvim, kao i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje. U knjizi je pomorsko dobro obrađeno s više aspekata – od pojmovnog određenja, preko povijesnog razvoja i komparativnih rješenja do aktualnih pitanja njegove zaštite i korištenja u suvremenim uvjetima. Pomorsko dobro zauzima posebno mjesto u sustavu nekretnina s posebnim pravnim statusom jer je riječ o jednoj nekretnini u Republici Hrvatskoj koja ima status općeg dobra. Njime upravlja Republika Hrvatska neposredno ili posredno putem jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, lučkih uprava i javnih ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode. Autor iznosi i niz praktičnih problema s kojima se pravna praksa susreće pri uređenju statusa i korištenja pomorskog dobra, osobito u pitanjima koncesija, evidencije prava i zaštite javnog interesa.

Knjiga čitatelju nudi sveobuhvatan i kritički utemeljen pregled pravnog režima nekretnina posebnog statusa. Posebna vrijednost knjige očituje se u sustavnom referiranju na aktualna zakonska rješenja, ali i u jasnom pisanju koje složene pravne institute čini pristupačnijima, čime knjiga ne ostaje isključivo u okviru znanstvene teorije, već postaje i praktični vodič pravnicima u praksi. Takav spoj teorije i prakse

rezultat je autorova bogatog znanstvenog i stručnog angažmana. Naime, dr. sc. Jadranko Jug je, uz ovu knjigu, autor i suautor niza publikacija, među kojima se ističu „Pravni leksikon“ i „Stvarno pravo – posebna pravna uređenja“. Značajan doprinos knjige ogleda se i u činjenici da se institut pomorskog dobra, kao jedno od temeljnih javnih dobara u hrvatskom pravnom sustavu, promatra kroz širi kontekst, i to kao pravno, ekološko i razvojno pitanje. Time se knjiga uklapa u aktualne akademske i društvene rasprave o održivom korištenju prostora i očuvanju prirodnih resursa.

U konačnici, knjiga dr. sc. Jadranka Juga predstavlja važan doprinos hrvatskoj pravnoj znanosti i praksi. Njezina vrijednost leži u temeljitosti, jasnoći izlaganja i aktualnosti obuhvaćene problematike. Studentima pruža sustavan i pouzdan izvor za razumijevanje složenih instituta stvarnog prava, dok stručnjacima nudi korisne alate za rješavanje konkretnih pravnih pitanja. Upravo zbog spoja teorijskog znanja i praktičnog iskustva, ova knjiga može se s punim pravom preporučiti kao literatura svima koji se bave građanskim i imovinskim pravom, a osobito onima koji se susreću s problemima pomorskog dobra i nekretnina u posebnom pravnom režimu.

Mihaela Radulović, dipl. iur.